

Sammendrag:

Svardalstunnelen 1999

Førundersøkelse miljøvirkninger

Høsten 1999 ble det gjennomført en miljøundersøkelse i alle områdene som antas å bli direkte berørt av prosjektene Svardalstunnelen og Galgeberg-forbindelsen. Siden de to prosjektene kan forventes å få konsekvenser for befolkningen i flere deler av bydelen, ble det valgt ut delområder som også ligger et stykke fra tunnelmunningen. Undersøkelsen er en førundersøkelse, og skal i 2001 følges opp med en etterundersøkelse av miljøeffektene av de ulike vegprosjektene hovedvegomleggingen i Oslo Øst omfatter, dvs også Vålerenga- og Ekeberg-tunnelen. I dette notatet presenterer vi de viktigste resultatene fra undersøkelsen.

Hensikten med Svardalstunnelen er å koble E6 ved Ryen til Ekebergssystemet. Spesielt Ryenbergveien og Svardalsveien/deler av Konows gate vil da slippe mye av dagens trafikkmiljøbelastninger. Galgeberg-forbindelsen gjør det mulig å stenge Enebakkveien og Dalehaugen for trafikk. Hensikten med denne trasèen er å knytte Galgeberg/Gamle Oslo-området sammen med hovedvegsystemet i Lodalen.

Metode

Telefonintervjuer av 480 personer over 15 år ble gjennomført i oktober 1999. Selve telefonintervjuene ble foretatt av Norsk Gallup AS. Måten utvalget ble trukket på gjør at resultatene først og fremst er representative for hvert enkelt delområde, og ikke for studieområdet, eller bydelen, som helhet. Spørreskjemaet omfattet i alt ca 70 spørsmål. De viktigste spørsmålene har i hovedsak vært de samme i alle de miljøundersøkelser TØI har gjennomført i bydelen.

I analysene dokumenterer vi i hvilken grad dagens trafikk gir opphav til problemer i bomiljøet, plager og ulemper for beboerne. I tillegg ønsker vi å se folks svar i relasjon til den belastning de er utsatt for. Vi har derfor i første omgang tatt i bruk et enkelt mål på vegtrafikkbelastningen ved bolig ($\text{ÅDT}_{\text{kombi}}$) som også tar hensyn til trafikkmengden i nærliggende gater når disse har mer trafikk enn boligkata. Vi har utviklet rutiner i et geografisk informasjonssystem som beregner dette kombinerte målet.

Trafikken er det største bomiljøproblemet

Den klart viktigste kvaliteten ved å bo i de områder vi har undersøkt, er den sentrale beliggenheten. Hele 59 prosent av respondentene nevner dette. Det klart største problemet for beboerne i undersøkelsesområdene er trafikken. 52 prosent nevner dette som et bomiljøproblem. På spørsmål om man opplevde vegtrafikken som plagsom var det 62 prosent som var plaget av vegtrafikken. Av disse var 14 prosent meget plaget. For å få et bilde av hva de enkelte trafikkproblemene betyr relativt sett, spurte vi de som var plaget av vegtrafikken om hvorfor de oppfattet vegtrafikken som plagsom. Det er støyproblemene som trekkes fram av flest personer. 78 prosent nevner støy som

---

Notatet kan bestilles fra:

Transportøkonomisk institutt, Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo

Telefon: 22 57 38 00   Telefax: 22 57 02 90

en årsak til at vegtrafikken er plagsom. Mange nevner også luftforurensning som et problem med vegtrafikken.

Støy fra vegtrafikken mest plagsom utenfor boligen

Vi stilte spørsmål om hvordan man opplever vegtrafikkstøy både utendørs og inne i boligen. 53 prosent av de spurte kunne høre vegtrafikkstøy inne i boligen, og 15 prosent var plaget¹ av denne støyen. Det er flere som er plaget av støy fra vegtrafikken utendørs (26 prosent plaget¹) enn innendørs. Dette er i tråd med tidligere undersøkelser, og skyldes det enkle faktum at støynivåene er høyere ute enn inne. Graden av plage henger sammen med trafikkmengden i de nærmeste gatene, slik at det er flere som er plaget av dem som har mye trafikk der de bor.

For å teste ut flere alternative begreper for å måle folks støyreaksjoner ble de også spurt om hvor irriterende de opplevde støyen utendørs. Det var 27 prosent som svarte at den var irriterende (meget irriterende + irriterende). Det er altså liten forskjell mellom det å spørre om folk opplever støyen som irriterende henholdsvis plagsom. Korrelasjonskoeffisienten mellom de to spørsmålene er så høy som 0,89 (Spearman's rho).

Den største ulempen folk opplever på grunn av støyen er at de ikke kan lufte når de ønsker det (39 prosent oppga dette). 36 prosent sier at de må sove med lukket vindu på grunn av støyen. Begge disse forholdene er negative, både i seg selv, og fordi de kan påvirke inneklimaet på en negativ måte.

Anleggstrafikken er like plagsom som vegtrafikken ellers

I forbindelse med et større vegprosjekt finnes det mange potensielle støykilder i forbindelse med anleggsvirksomheten, både sprengningsarbeider, graving, spunting og kjøring med gravemaskiner og lastebiler. 12 prosent av de spurte var meget plaget av støy fra anleggstrafikk inne i boligen. Dette er relativt høyt. Ser vi kun på de som hører støyen, er det hele 31 prosent som er meget plaget av støy fra anleggstrafikk inne i boligen. Det er i området Ryenbergveien at flest er plaget av støy fra anleggstrafikk (19 prosent meget plaget blant alle spurte), noe som er naturlig da beboerne i dette området bor i nærheten av utløpet til den kommende tunnelen.

Av de som hører de respektive støykildene er det hhv 8 prosent som er meget plaget av støy fra togtrafikk, og 12 prosent som er meget plaget innendørs av vegtrafikk. Togtrafikken synes således å utgjøre et noe mindre problem for dem som hører togstøy enn vegtrafikken for de som hører denne. Her har vi imidlertid ikke tatt hensyn til de støynivåene folk er utsatt for.

Flere er plaget av luftforurensning enn av støy

Sammenlignet med støy er det flere av de intervjuede som er plaget av luftforurensning. 28 prosent av alle de spurte er plaget¹ av støv og skitt ute, og 31 prosent er plaget inne i boligen. I motsetning til støy er det altså flere som er plaget innendørs enn utendørs. Andelen som er plaget av luftforurensning, stiger mer med økte trafikknivåer når vi ser på innesituasjonen enn når vi ser på situasjonen utendørs.

---

¹ Plaget er her definert som de som hørte støy og svarte at støyen var plagsom eller meget plagsom. I tillegg hadde respondentene svaralternativet "litt plaget" og "ikke plaget".

Nedsmussing er det problemet klart flest nevner som følge av luftforurensning. Hele 92 prosent av de spurte i dette området opplever at vinduer, vinduskarmer og gardiner blir skitne.

Utrygghet fører til at en fjerdedel av beboerne må tilpasse seg

På spørsmålet om å angi grad av trygghet når man går i trafikken i boligområdet, svarte flesteparten (69 prosent) at de føler seg trygge. 6 prosent av de spurte svarte at de var meget utrygge, og 23 prosent at de følte seg litt utrygge. Når vi tar hensyn til trafikkbelastningen i boliggangen, er det en høyere andel som føler seg utrygge blant de med $\text{ÅDT}_{\text{kombi}}$ over 2000 enn blant de med mindre enn 2000 $\text{ÅDT}_{\text{kombi}}$. Over dette nivået (2000 $\text{ÅDT}_{\text{kombi}}$) er det imidlertid ingen ytterligere økning av utryggheten. En fjerdepart av de som føler seg utrygge, sier at de bruker utearealene ved boligen mindre enn ønskelig, og at de går omveier for komme dit de skal.

Støyen skaper spesielle problemer for foreldre med småbarn

Intervjupersoner med barn under 10 år fikk egne spørsmål om spesielle problemer som trafikken i området medfører for barna eller for dem selv som foresatte. 38 prosent av disse mener at trafikken medfører spesielle problemer for barnet og/eller for dem selv som foresatte. 29 prosent av de som hørte støy og som hadde barn svarte at de syntes støyen var et spesielt problem fordi de hadde barn. Det vanligste problemet er at barnet våkner, eller at det har søvnproblemer. Av foreldre med barn i skolealder var 26 prosent bestandig redde når barnet var på veg til eller fra skolen, og ytterligere 11 prosent anga at de ofte var redde.

Stress og plager

29 prosent av de spurte sier at de svært eller ganske ofte har følt seg stressa i den siste måneden. Selv om det er en tendens til at de som hyppig opplever stressrelaterte situasjoner er mer plaget av støy enn andre, er mønsteret noe uklart. Mer utdypende analyser, hvor en tar hensyn til flere forhold og hvor man også prøver å ta hensyn til de underliggende faktorene bak stress-spørsmålene må til.

De som er negative til myndighetene, er mer plaget av støy

Hvor positiv man er til myndighetenes innsats henger sammen med trafikknivået der man bor. Andelen som er meget plaget av støy innendørs, er 10 prosent blant dem som synes myndighetene har gjort en dårlig jobb for å begrense miljøproblemene, og 4 prosent blant de som synes de har gjort en god jobb. Denne forskjellen er signifikant. Det kan altså synes som om de som har en positiv holdning til myndighetenes innsats for å begrense problemene er mindre støyplaget enn andre. Etterundersøkelsen vil klarlegge i hvilken grad tiltakene og en endret miljøbelastning virker på holdninger til myndighetene.